

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: *Obraz Československa v Chile po převratu roku 1973 a československá propaganda proti chilskému vojenskému režimu (SIAS, FF UK, 2019, 176 stran).*

AUTOR PRÁCE: Bc. Matouš Hartman

AUTOR POSUDKU: Radek Buben

Matouš Hartman napsal zajímavou a nadprůměrnou studii o československo-chilských vztazích od 70. let do konce vlády autoritářských režimů v obou zemích. Práce psaná v době univerzálního ekologického obratu sice ve své tištěné verzi nijak nešetří papír, když nám kolega Hartman dokáže dostat jednu normostranu na jednu stranu tiskovou, ale s ohledem na to, že za Pinocheta i Husáka to byl úzus, lze říct, že i formální stránka práce potvrzuje zaujetí dobou. Ovšem opus tak působí impresivněji...

Práce je uvedena přehledem chilských dějin ve 20. století. Otázka je, proč zde tedy absentuje stejný oddíl věnovaný Československu, byť to může znít sebeabsurdněji. Důležitá a funkčně zcela odpovídající je Hartmanova analýza chilského antikomunismu. Výhrady lze vznést vůči Hartmanově hodnocení vztahů mezi Castrem a Allendem (s. 25). Allende byl nadšený z Kuby počátků revoluce, později ji respektoval a obdivoval, ale nikdy nedošel do fáze, kdy by „měl společnou vizi“ s Castrem. Sám Hartman správně tvrdí, že měli odlišné metody i životní zkušenosti. To však spolu s naprosto jiným institucionálním a geopolitickým kontextem činí vývoj obou zemí naprosto odlišným. Churchill obdivoval Mussoliniho, ale nikdy by jeho kroky (třeba ony husí německé pochody) do Británie nezavedl. Během Castrovy návštěvy v Chile se pak oba pohádali a Castro po zbytek života Allendeho kritizoval.

Analýza chilských médií, byť bez jakéhokoli metodického či metodologického aparátu a postupů, je nejsilnější stranou práce. Hartman zde nepodléhá zkratkám a ukazuje dobrou orientaci v otázkách propagandy a komplexních vztazích za „studené války“. Podobná je analýza československého tisku, kde Hartman výborně rozebírá i konceptuální stránky pojmů „fašismus“ či „nacismus“, v tehdejších médiích běžných. Taktéž je třeba ocenit Hartmanovu analýzu používání chilských událostí pro zpětnou legitimizaci sovětské intervence v roce 1968.

Ocenit je třeba rozhovory, jež autor provedl jak s tehdejšími novináři, tak s lidmi z československé komunity v tehdeším Chile.

Faktografické chyby se práci nevyhnuly, nemluvě o několika kupodivu velmi rázných hodnoceních. Viz věta ze strany 25: „Kubánské události roku 1958 znamenaly impuls jak pro levicová hnutí v Latinské Americe, tak pro USA, které musely na bezpečnostní hrozbu nedaleko svých hranic reagovat.“ Datování kubánské revoluce do roku 1958 je nesprávné, věta o potřebě reagovat na bezpečnostní hrozbu /může Kuba – navíc v roce 1958 (!) – ohrozit bezpečnost USA ?/ pak implikuje Hartmanovo až příliš jednostranné čtení americko-kubánských vztahů. USA – a nikoli Kuba – začaly vést neregulérní válku proti druhému subjektu.

V práci nalezneme zkratkovité teze a nešťastné termíny:

Výrazy typu „partaje“ (s. 23) mají ráz výrazů restauračních (rozuměj z „putyky“). Teze, že Allende „byl nepříjemně nakloněn socialistickým státům“, je pak nepříjemný žurnalismus. Termín „Kubánské události“ (s. 27) není názvem, tudíž by mu slušelo malé „k“, čímž nijak nesnižují dopad a důležitost dění na Kubě. Taktéž věta, že Chile je dnes hodnoceno „jako jeden z nejhorších režimů španělsky mluvící Ameriky, ačkoli čísla obětí tomu neodpovídají“ (s. 36), je zkratkovitá. V počtu obětí per capita byl Pinochetův režim jeden z nejhorších. Vyjma Střední Ameriky je pak zcela v první lize, hned s Uruguayí a Argentinou

(per capita). Čísla tedy odpovídají tomu, že je „jeden z nejhorších“, byť ne nejhorší.

Dobrá a potřebná poznámka o užívání pojmů na straně 38-39 by měla být v úvodu.

Shrnuto:

Kolega Hartman napsal zajímavý a materiálově výborně podložený text, který by si však zasloužil lepší zpracování. Bezesporu jde o práci, které k úplné výborné něco chybí, proti navrhuji hodnocení mezi **výborně** a **velmi dobře**, dle průběhu obhajoby.

Radek Buben